klærede imidlertid offentligt, at den ikke vilde tage Initiativet til Mægling.

Trods den nuværende i høj Grad forværrede Situation, spørger man dog fra visse Sider: „Hvorfor kapitulerer Kvinderne overfor dette forfærdelige, som sker, hvorfor tager de ikke nye Skridt paa den Vej, som de allerede er slaaet ind paa den Gang, da de endogsaa personlig traadte frem for de Ledende."

Man maa hertil svare med at spørge: „Findes der noget, som *nu* kan standse Syndfloden, inden Kilderne er strømmet ud?" Sikkert intet andet end en Folkestemning saa stærk, at den magter at rejse Dæmninger til at standse Ødelæggelsen. Men det er jo netop denne mægtige Folkestemning, som man har ventet paa og længtes efter forgæves indtil denne Dag. Findes den indenfor Kvindeverdenen i dette Øjeblik, det være sig i krigsførende eller neutrale Lande? Lad os være ærlige og erkende, at denne stærke, fuldt bevidste, alle Lejre og Kredse gennemtrængende, Kvindevilje til Fred har man ikke med et Slag kunnet mobilisere.

Lad os ikke gennem Overdrivelse forvanske Betydningen af det store, som virkelig skete den Gang da, hvad jeg vil kalde 1915 Aarets Kvindeideer, brød igennem og gav sig et storstilet Udtryk i Haagkongressen: Ideerne om den internationale Samhørighed mellem Verdens Kvinder, trods Verdenskrigen, og om Kvindernes specielle Opgaver i Arbejdet for Fred paa Jorden! Vi, som efter ringe Evne søgte at vinde Gehør for Fredsidé og Fredsvilje, vi ved, at omend Kvinderne, som naturligt er, i det store og hele har større Afsky for Krig og Vold end Mændene, som har saa mange Krigstraditioner at bære paa, saa tror dog mange, mange Kvinder paa Krigen som en Slags uundgaaelig Naturrevolution, eller de hælder sig til Teorien om Kvindernes nuværende og fremtidige Mangel paa Indflydelse i Statens Anliggender med en deraf følgende bekvem Ansvarsløshed, eller ogsaa nærer de den religiøse Anskuelse, at Krigen er en Ytring af Guds Vilje, som man ikke bør modsætte sig.

Med en Selvopofrelse og et Mod, som i nogle Tilfælde har ført dem indenfor Fængslets Mure og udsat dem for Pøbelens Mishandlinger, har Kvinder i de krigsførende Lande arbejdet for at vække Fredsstemning og en forsonlig Aand mod fjendtlige Nationer. Men — de er i Mindretal, overalt har den Sandhed vist sig: *Vi maa først saa, før vi kan høste.* Vi kan ikke pludselig ophæve Virkninger af Aarsager, som har eksisteret i lange, lange Tider.

I den Kamp, som foregaar i Sjæl og Hjerte ved Siden af Verdenskrigen, og af hvis Udgang Fremtiden beror maaske mere end af Krigens Udgang, kan vi ikke vente, at Kvinderne, som Tiderne igennem med eller mod deres Vilje har taget Løsenet fra Mændene, der har formet Samfundslovene efter sine Idealer, pludselig i aandelig Frigjorthed skulde finde Parolen indenfor sit eget Væsen. Om det umulige havde været muligt, og Kvinderne havde været mere uberørte af Anskuelserne i vort (ogsaa før den nuværende „maskuline Renaissance") *saa lidt* menneskelige Samfund, da havde i det mindste vi Kvinder i de neutrale Lande, som er sluppet for den mest sindsforvirrede Form for Krigshypnose, sikkert staaet overfor en stærk enig Kvinde-Opinion. En saadan findes ikke nu, *men den vil engang findes.* Normale Kvinder, som er frie og sig selv, kan ikke ville Krigen. Ligesaa vist som alle Kvinder instinktivt søger at værne om deres eget Afkom, beskytte deres egne Legemer, naar det gælder, ligesaa vist vil Kvinderne i voksende Antal og i maalbevidst Vilje give deres Sjæl til Arbejdet for at oprette den skænnede Tro paa Livets Helligdom. — Menneskets Ukrænkelighed paa Legeme og Sjæl, *det* er Maalet for den ugjorte Gerning, som ligger og venter paa Kvinderne, og som de *maa* udrette — i selvstændigt Arbejde eller i Forbund med Mændene, hvilket de nu end vælger.

Kvinderne har ikke magtet at udrette det *umulige,* at gøre en Ende paa Verdenskrigen — denne lattervækkende, eller halvt rørende, eller som et Varsel om Fremtiden, betydningsfulde Tanke. Vi har ikke magtet det umulige, men vi er skyldige at gøre, hvad der er muligt. Vi kan skabe nye Forudsætninger, af hvilke nye Virkninger vil fremgaa. Vi kan gøre vor Indsats i Frembringelsen af en ny Aand. Hver i sin By og Egn maa vi, som selv er vaagnet til Ansvarsfølelse, som et nyt Bud fremstille for vore Medsøstre, Pligterne til overfor sig selv at klargøre sin Stilling til Krigens og Fredens Problem. Vi maa stille Kvinden overfor følgende Spørgsmaal: Vil du stille dig paa deres Side, som arbejder for en international Ret mellem Folkene, vil du af hele din Sjæl modarbejde den Aand, som forherliger Krig og Vold og som hidtil har hindret Tusinder i at se Sandheden om Krigen, vil du modarbejde den Forfalskning af Fædrelandskærlighedens Væsen, som indebærer Had til andre Folk og Foragt for andre Folks Ret, vil du kræve Kvindernes Ret og Pligt til som fuldmyndige Medborgere i hvert sit Land at lægge deres Indflydelse i Vægtskaalen for at forhindre Krig og fremme Arbejdet for Freden mellem Folkene?

Vi maa sprede Oplysning om, hvad der hidtil er gjort for at fremme en international Retsordning og skabe Agtelse for disse Bestræbelser, som *maa* genoptages, *trods alt,* og som *maa* krones med Fremgang, *trods alt.*

Og de af os, som har Evner dertil, maa optage den aandelige Strid med Kristendomsforfalskerne, Historieforfalskerne, mod alle dem, der er saa fuld af Lærdom om den autoritative Fortid og af Pietet for den „historiske Kontinuitet", iberegnet den moralfrie National-Egoismes frodige Forbryderskare, som næsten betragter det som Bespottelse at rejse Kravet for noget saa nyt som en statslig Retsmoral.

Naar engang de offentlige Fredsforhandlinger optages, da vil ogsaa Kvindernes Røst gøre sig gældende. Paa Kongressen i Haag 1915 vedtoges det at holde en Kongres efter Krigens Slutning. Det gælder da om, at Kvinderne, naar de ved denne Lejlighed demonstrerer for de Principper, som tilsigter en retfærdig og varig Fred, at de da bag sig har Hundredtusinde, ja Millioner af Kvinder i alle Lande, som i lysvaagen, maalbevidst Vilje slutter sig til dem.

Anna Kleman
i „Idun".